Newsletter CEC: Februarie 2013

Cuprins:

- *Mesaj de felicitare cu ocazia Zilei Internaţionale a Alegerilor.....2*
- *Conducerea Comisiei Electorale Centrale a susţinut prelegeri tematice la un şir de instituţii superioare de învăţămînt din capitală.....3*
- *Comisia Electorală Centrală a marcat Ziua Internaţională a Alegerilor…..……..4*
- *Comisia Electorală Centrală – la doi ani de la confirmarea mandatului în actuala componenţă…….5*
- *Deplasarea delegaţiei CEC în Nicosia, Republica Cipru……...6*
- *Monitorizarea alegerilor prezidenţiale din Republica Armenia……....9*
- *Ziua uşilor deschise la Comisia Electorală Centrală……...12*
- *Deplasarea delegaţiei CEC în Tbilisi, Georgia.....13*

Newsletter CEC: Februarie 2013

Mesaj de felicitare cu ocazia Zilei Internaţionale a Alegerilor

Data publicării: **miercuri, 06 februarie 2013**

La 7 februarie 2013 a fost marcată Ziua Internaţională a Alegerilor. Iniţiativa de a institui o Zi mondială a alegerilor a fost lansată la Conferinţa Globală a Oficialilor Electorali desfăşurată în perioada 14 – 17 septembrie 2005 în Ungaria. Reprezentanţii organelor electorale din lume au desemnat prima zi de joi din luna februarie ca Zi Internaţională a Alegerilor datorită faptului că majoritatea acordurilor internaţionale în domeniu au fost semnate în această perioadă a anului.

Orice scrutin desfăşurat constituie un test important pentru întreaga societate. Participarea activă a cetăţenilor la alegeri demonstrează un înalt spirit civic şi ataşament faţă de valorile democratice.

Cu această ocazie, Comisia Electorală Centrală felicită cetăţenii Republicii Moldova, funcţionarii Aparatului CEC, aleşii poporului de toate nivelurile, membrii organelor electorale, organizaţiile internaţionale, societatea civilă, partidele politice, autorităţile administraţiei publice centrale şi locale şi mass-media.

Comisia va depune şi în continuare toate eforturile pentru a menţine şi a dezvolta o instituţie deschisă, transparentă şi profesionistă care este în permanenţă pregătită să-şi îndeplinească atribuţiile la cel mai înalt nivel şi într-un cadru electoral accesibil.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Conducerea Comisiei Electorale Centrale a susținut prelegeri tematice la un șir de instituții superioare de învățămînt din capitală

Data publicării: **marţi, 05 februarie 2013**

Cu ocazia Zilei Internaţionale a Alegerilor, marcată în acest an la 7 februarie, preşedintele Comisiei Electorale Centrale, dr. Iurie Ciocan, şi vicepreşedintele, dr. Ştefan Urîtu, au susţinut pentru studenţii Universităţii de Stat din Moldova şi ai Universităţii de Stat Pedagogice „Ion Creangă" o prezentare cu tema „Rolul Comisiei Electorale Centrale în organizarea şi desfăşurarea alegerilor libere şi corecte în Republica Moldova".

Ora publică se înscrie în programul de acţiuni al Comisiei Electorale Centrale ce vizează educaţia electorală a cetăţenilor. De această dată grupul ţintă l-a constituit studenţii de la instituţiile superioare de învăţămînt, aceştia fiind familiarizaţi cu ceea ce înseamnă alegeri libere şi democratice, ce activităţi realizează Comisia Electorală Centrală pentru a asigura desfăşurarea unui proces electoral corect, legal şi deschis.

Corpul profesoral a apreciat iniţiativa CEC de a organiza o asemenea prezentare, iar studenţii s-au arătat interesaţi de domeniul electoral, principiile funcţionării organelor electorale inferioare, procedura votării cetăţenilor moldoveni aflaţi peste hotarele ţării şi punerea în aplicare a Registrului de stat al alegătorilor.

Astfel de evenimente au avut loc pe parcursul săptămînii în mai multe instituţii superioare de învăţămînt, printre care Universitatea Tehnică din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chişinău) şi Universitatea de Stat Agrară.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Comisia Electorală Centrală a marcat Ziua Internaţională a Alegerilor

Data publicării: **joi, 07 februarie 2013**

La 7 februarie 2013, Comisia Electorală Centrală a marcat Ziua Internaţională a Alegerilor.

Iniţiativa de a institui o Zi mondială a alegerilor a fost lansată la Conferinţa Globală a Oficialilor Electorali desfăşurată în perioada 14 – 17 septembrie 2005 în Ungaria. Reprezentanţii autorităţilor electorale din lume au desemnat prima zi de joi din luna februarie ca Zi Internaţională a Alegerilor datorită faptului că majoritatea acordurilor internaţionale în domeniu au fost semnate în această perioadă a anului.

Printre obiectivele Zilei Internaţionale a Alegerilor se numără: consolidarea încrederii în ireversibilitatea procesului democratic; reiterarea importanţei alegerilor ca prim criteriu al democraţiei; informarea populaţiei despre principalele realizări şi provocări legate de sistemele electorale folosite; atragerea atenţiei Parlamentului, Guvernului, politicienilor asupra rolului major pe care îl au în promovarea culturii democratice şi ridicarea ratei de participare la alegeri; informarea persoanelor care votează pentru prima dată şi a tinerilor alegători despre valorile democratice.

În această zi, în lumea întreagă se desfăşoară seminare, mese rotunde la care se discută despre importanţa alegerilor democratice, se trec în revistă principalele momente din istoria alegerilor şi a democraţiei, se abordează provocările legate de organizarea unor alegeri credibile şi transparente.

Graţie suportului acordat de mass-media au avut loc mai multe emisiuni televizate şi radiofonice cu participarea conducerii CEC dedicate acestei sărbători, iar membrii Comisiei au susţinut ora publică „Rolul Comisiei Electorale Centrale în organizarea şi desfăşurarea alegerilor libere şi corecte" pentru studenţii de la instituţiile de învăţământ superior. Mai multe posturi TV din ţară au difuzat un spot de educaţie civică dedicat acestui eveniment, care este plasat şi pe contul CEC de pe canalul Youtube https://www.youtube.com/watch?v=rYrtGAp3SO8&feature=youtu.be

Comisia Electorală Centrală felicită încă o dată cetăţenii Republicii Moldova, funcţionarii Aparatului CEC, aleşii poporului de toate nivelurile, membrii organelor electorale, organizaţiile internaţionale, societatea civilă, partidele politice, autorităţile administraţiei publice centrale şi locale şi mass-media. Comisia va depune şi în continuare toate eforturile pentru a menţine şi a dezvolta o instituţie deschisă, transparentă şi profesionistă care este în permanenţă pregătită să-şi îndeplinească atribuţiile la cel mai înalt nivel şi într-un cadru electoral accesibil.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Comisia Electorală Centrală – la doi ani de la confirmarea mandatului în actuala componenţă

Data publicării: **luni, 11 februarie 2013**

La 11 februarie 2013, actuala componenţă a Comisiei Electorale Centrale a împlinit doi ani de la confirmare.

Pentru acest mandat Comisia şi-a propus să realizeze schimbări în acord cu noile necesităţi de dezvoltare, impuse inclusiv de modificările aduse Codului electoral, stabilindu-şi priorităţi, obiective şi etape de implementare.

Pe parcursul acestor doi ani, Comisia a organizat un scrutin naţional – alegeri locale generale din 5 iunie 2011, ulterior fiind desfăşurate mai multe alegeri noi în unele localităţi şi un referendum local. De la preluarea mandatului, Comisia a aprobat o nouă structură a Aparatului CEC, a creat Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, a obţinut independenţa financiară şi autogestiunea clădirii CEC, a iniţiat reforma finanţării partidelor politice şi a desfăşurat un şir de activităţi privind îmbunătăţirea calităţii listelor electorale.

În prezent, Comisia are ca preocupare informarea cît mai largă a populaţiei despre procedurile electorale şi modul de exercitare a dreptului de vot de către diferitele categorii de alegători, îmbunătăţirea imaginii CEC, sporirea transparenţei în activitatea organelor electorale, consolidarea capacităţilor instituţionale ale Comisiei şi ale organelor electorale inferioare, implementarea completă a SIAS „Alegeri" pentru alegerile parlamentare din 2014 şi utilizarea lui la alegerile locale generale din 2015.

Realizările Comisiei se datorează în mare parte susţinerii şi colaborării cu partenerii săi de dezvoltare: Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova (PNUD Moldova) în cadrul proiectului „Programul pentru Democraţie şi Alegeri", Reprezentanţa în Moldova a Fundaţiei Internaţionale pentru Sisteme Electorale (IFES Moldova) şi Consiliul Europei.

CEC îşi va consolida eforturile pentru ca toţi cetăţenii Republicii Moldova să-şi exercite nestingherit dreptul constituţional de a alege şi de a fi ales în cadrul unor alegeri libere şi corecte.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Deplasarea delegaţiei CEC în Nicosia, Republica Cipru

Data publicării: **vineri, 01 martie 2013**

Informaţie privind acţiunile dinaintea efectuării vizitei. În urma întrevederii dintre consulul onorific al Republicii Cipru în Republica Moldova şi preşedintele Comisiei Electorale Centrale din Republica Moldova a fost creat un teren favorabil pentru stabilirea unor relaţii de colaborare între autorităţile electorale ale acestor două ţări. Procesul electoral din Republica Cipru prezintă un interes special pentru CEC din RM, în special în ceea ce priveşte votarea cetăţenilor din zonele separatiste, înregistrarea alegătorilor, votarea peste hotarele ţării, creşterea ratei de participare a alegătorilor etc.

Alegerile prezidenţiale stabilite pentru data de 17 februarie 2013 au constituit o oportunitate pentru a efectua o vizită de studiu în Republica Cipru. Astfel, la invitaţia Serviciului Electoral Central (SEC), Comisia Electorală Centrală i-a delegat pe domnul Alexandru Simionov, membru al Comisiei Electorale Centrale, şi domnul Corneliu Pasat, şef-adjunct al Direcţiei comunicare relaţii publice şi mass-media, să participe la monitorizarea acestor alegeri.

Programul vizitei. Deplasarea a fost desfăşurată în or. Nicosia, în perioada 16-19 februarie. Programul de lucru a inclus: întrevederi cu conducerea Serviciului Electoral Central (dl Andreas Assiotes, director, şi dl Demetris Demetriou, Ofiţer Administrativ), discuţii cu membrii birourilor electorale şi reprezentanţii concurenţilor electorali, vizitarea oficiilor centrale ale concurenţilor electorali. Subiectele abordate au vizat legislaţia şi practica electorală, aspecte particulare privind procesul electoral de interes deosebit pentru Republica Moldova, activităţile de organizare şi desfăşurare a alegerilor etc.

Reprezentanţii CEC au urmărit cum se desfăşoară procesul de votare, de numărare şi totalizare a rezultatelor alegerilor nemijlocit în secţiile de votare (inclusiv în cele destinate pentru votarea alegătorilor din regiunea separatistă) şi de la sediul Serviciului Electoral Central. Totodată, a fost monitorizată activitatea mass-mediei de reflectare a campaniei electorale.

Sistemul electoral. Preşedintele Republicii Cipru este ales prin vot direct în baza sistemului reprezentării proporţionale, el este şi conducătorul Guvernului.

Sistemul autorităţilor electorale din Republica Cipru este de tip guvernamental. Serviciul Electoral Central este o structură în cadrul Ministerului de Interne, fiind responsabilă de organizarea şi desfăşurarea alegerilor parlamentare, prezidenţiale, locale, referendumurilor şi alegerilor în Parlamentul European. Organizarea şi desfăşurarea fiecărui tip de scrutin este reglementată de legi speciale. În total în Cipru există 6 consilii electorale de circumscripţie (Nicosia, Lemessos, Larnaka, Ammochostos, Paphos şi Kirinea). Circumscripţiile au fost divizate în 1131 secţii de votare (inclusiv 40 de secţii pentru votarea peste hotarele ţării). Secţiile de

votare au avut fiecare între 30 şi 700 de alegători. Pentru a fi deschisă o secţie de votare peste hotarele ţării, este nevoie să se înregistreze cel puţin 50 de alegători. Membrii birourilor electorale nu sînt desemnaţi de partide politice, dar sînt selectaţi şi angajaţi de către SEC, care deţine un registru al funcţionarilor electorali. Ei sînt selectaţi, de obicei, din rîndul studenţilor. SEC organizează pentru aceste persoane programe de instruire. (Materialul de instruire oferit delegaţiei noastre este în limba greacă şi poate fi consultat în biblioteca CEC). Funcţiile principale ale biroului electoral constau în desfăşurarea alegerilor, numărarea şi totalizarea rezultatelor şi transmiterea materialelor electorale către consilii.

Înregistrarea alegătorilor este activă. Alegătorii se înregistrează la autorităţile administraţiei regionale sau prin intermediul unui formular completat on-line. După ce se înregistrează, alegătorul primeşte un carnet de alegător, care reprezintă unicul document în baza căruia se permite votarea. Listele electorale sînt pregătite, verificate şi actualizate de către SEC în colaborare cu Departamentul Înregistrării Civile, care de asemenea este o subdiviziune a Ministerului de Interne. Pentru alegerile din acest an au fost înregistraţi 545.491 de alegători (inclusiv 14.441 peste hotarele ţării). La alegerile prezidenţiale alegătorii votează în conformitate cu adresa electorală declarată, la cele prezidenţiale în corespundere cu localitatea în care s-au născut, iar la cele locale doar potrivit înregistrării la domiciliu.

Contestaţiile. În perioada electorală a fost înregistrată doar o singură contestaţie referitoare la transmiterea mesajelor SMS cu rezultate eronate ale exit-pollurilor. Contestaţiile sînt examinate de Curtea Supremă de Justiţie.

Buletinele de vot. În afară de numele, prenumele candidatului, denumirea şi simbolul electoral al concurentului electoral, ele conţin şi fotografia candidatului. În total, în cadrul acestor alegeri au fost înregistraţi 11 candidaţi, care în buletinul de vot au fost aranjaţi de la stînga la dreapta, în ordinea înregistrării. Buletinele de vot au semne de protecţie şi nu sînt diferenţiate după secţii de votare. Birourilor le sînt eliberate buletine de vot în funcţie de numărul de alegători înregistraţi plus o rezervă.

Votarea în toate secţiile de votare are loc doar într-o singură zi şi începe la 7:00 (ora locală a fiecărei ţări în care e deschisă secţia de votare) şi se termină la 18:00 (ora locală a Ciprului). Votarea în Republica Cipru este obligatorie. Deşi anterior au existat anumite sancţiuni pentru neprezentarea la urnele de vot, la moment acestea nu sînt aplicate. Alegătorii îşi dau votul, înscriind cu tocul într-un singur patrulater din buletinul de vot doar un semn: +, X sau V.

În secţiile de votare se pot afla atît membrii biroului şi reprezentanţii autorităţilor electorale superioare, cît şi reprezentanţii concurenţilor electorali. În realitate, în secţiile de votare vizitate au fost observaţi doar cîte 2-3

reprezentanţi ai concurenţilor electorali cu cea mai mare pondere conform sondajelor. Noţiunea şi conceptul de observator nu există în legislaţia electorală. Securitatea secţiilor de votare este asigurată de către poliţişti.

Fiecare alegător poate vota personal doar la secţia de votare la care s-a înregistrat. Votarea pe liste suplimentare sau la locul aflării nu este permisă. Pentru votare alegătorul prezintă carnetul de alegător, membrul biroului face o însemnare în lista electorală şi în carnet, aplică pe buletin o ştampilă, după care alegătorul votează în cabina pentru vot secret şi introduce buletinul în urna de vot. Urnele de vot sînt confecţionate din metal, sigilate şi încuiate cu lacăt. Cheile sînt păstrate la preşedintele biroului.

Procedura de numărare a voturilor se aseamănă cu cea din Republica Moldova. Ea este foarte transparentă. Toate buletinele sînt răsturnate pe o masă şi sînt numărate în grămezi a cîte 20 de bucăţi. Ulterior, preşedintele biroului demonstrează fiecare buletin celor prezenţi, îl validează/invalidează şi îl repartizează conform opţiunii alegătorilor.

Votarea cetăţenilor ciprioţi din zona separatistă. În anul 1974, în urma războiului dintre ciprioţii greci şi ciprioţii turci, Turcia a invadat nordul Ciprului şi a creat o republică separatistă – Republica Turcă a Ciprului de Nord. De jure, acest teritoriu aparţine Republicii Cipru şi este recunoscut ca independent doar de Turcia, iar de facto este controlată de turci. Zona verde, care a împărţit insula în două, trece chiar prin capitala Ciprului – Nicosia.

Pentru acordarea dreptului de vot cetăţenilor ciprioţi din zona separatistă este nevoie ca aceştia să se înregistreze în lista electorală. Aceşti cetăţeni votează conform regulii generale, dar numai la secţia de votare pentru care au fost înregistraţi (amplasată în apropiere de zona de securitate). Unica excepţie este faptul că ei pot vota în baza oricărui act ce le stabileşte identitatea. Secţii de votare în zona separatistă nu sînt deschise. Totodată, e de menţionat că aşa-zisele autorităţi din regiunea turcă nu periclitează participarea acestor cetăţeni la votare.

Rezultatele alegerilor prezidenţiale din 17 februarie 2013: Alegători înregistraţi – 545.491; Rata participării – 83,14%; Buletine nevalabile – 1,72%; Buletine necompletate – 0,98%

Conform rezultatelor, nici un concurent nu a acumulat o majoritate de voturi. În decurs de o săptămînă după primul tur se va desfăşura turul al doilea de scrutin cu următorii concurenţi: Nicos Anastasiades, Dimokratikós Sinayermós (Mitingul Democrat) – 45,46%; Stavros Malas, Anorthotikó Kómma Ergazómenou Laoú (Partidul Progresist al Poporului Muncitor) – 26,91%

Menţiuni generale. Procesul de organizare şi desfăşurare a alegerilor în Republica Cipru se bucură de o mare încredere atît din partea cetăţenilor, cît şi a concurenţilor electorali. În conformitate cu declaraţiile SEC, alegerile s-au desfăşurat fără incidente, atmosfera derulării alegerilor fiind una liniştită. Alegătorii participă activ la alegeri.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Monitorizarea alegerilor prezidenţiale din Republica Armenia

Data publicării: **vineri, 01 martie 2013**

Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova a dat curs invitaţiei Comisiei Electorale Centrale a Republicii Armenia de a observa alegerile prezidenţiale care s-au desfăşurat la 18 februarie 2013. În acest scop o delegaţie din partea instituţiei noastre, în componenţa a 2 persoane: dna Svetlana Guţu, membru al CEC, şi dna Angela Furtună, consultant principal în Direcţia management alegeri din cadrul Aparatului CEC, s-a deplasat la Erevan pentru perioada 16-20 februarie curent.

La 17 februarie a avut loc o întrevedere comună cu conducerea Comisiei Electorale Centrale a Republicii Armenia şi cu delegaţiile din ţările baltice (Letonia şi Lituania) şi ale CSI, în cadrul căreia dl Tigran Mukuchyan, preşedintele Comisiei Electorale Centrale a Republicii Armenia a prezentat o informaţie despre aspectele de ordin legislativ şi tehnic ale sistemului electoral din Armenia, cum ar fi: cadrul legal; sistemul electoral; cerinţele pe care trebuie să le îndeplinească candidaţii pentru a se înscrie in competiţia electorală; Registrul alegătorilor şi întocmirea listelor electorale; votarea persoanelor cu dizabilităţi; logistica electorală etc.

În ziua de 18 februarie delegaţia noastră a participat la monitorizarea alegerilor, vizitînd mai multe secţii de votare, nu numai din circumscripţia electorală Erevan, dar şi dintr-o localitate din afara capitalei. În toate secţiile vizitate votarea a decurs fără incidente. Conform programului stabilit, la 19 februarie a avut loc o întrevedere a conducerii CEC din Republica Armenia cu reprezentanţii organelor electorale care au luat parte nemijlocit la monitorizarea scrutinului, fiind discutate modul de desfăşurare a alegerilor, rata de participare şi rezultatele preliminare ale votării. De asemenea, părţile s-au informat reciproc despre experienţa lor în domeniul electoral.

În seara zilei de 19 februarie delegaţia CEC din Republica Moldova a asistat la conferinţa de presă susţinută de preşedintele CEC din Republica Armenia, Tigran Mukuchyan, la care acesta a vorbit despre rezultatele preliminare ale alegerilor prezidenţiale.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Legislaţia electorală

Conform Codului electoral al Republicii Armenia, pentru alegerile prezidenţiale pe tot teritoriul ţării s-a constituit o singură circumscripţie electorală majoritară, preşedintele ţării fiind ales în baza unui sistem electoral majoritar. Alegerile prezidenţiale din 18 februarie 2013 au fost organizate în corespundere cu noul Cod electoral, adoptat în 2011, cel din 1999 fiind abrogat. Alegerile prezidenţiale au loc cu 50 de zile înainte de expirarea mandatului preşedintelui Republicii Armenia. Ţinîndu-se cont de acest calcul, alegerile s-au desfăşurat luni, 18 februarie 2013, care a fost declarată zi liberă. Votarea se efectuează între orele 08.00 şi 20.00.

Înregistrarea candidaţilor

Documentele necesare pentru înregistrarea candidaţilor se depun la Comisie cel mai tîrziu cu 45 de zile înainte de ziua alegerilor, iar înregistrarea propriu-zisă se efectuează nu mai tîrziu de 35 de zile înainte de ziua alegerilor.

În cursa electorală au fost înregistraţi 7 candidaţi. Pentru a fi înregistrat, fiecare concurent electoral achită o taxă electorală în mărime de 80 mln. de drame (20 mii de euro). Numai în cazul în care candidatul obţine peste 5 % din voturile valabil exprimate, taxa electorală i se restituie.

Registrul alegătorilor şi listele electorale

În Republica Armenia sistemul de înregistrare a alegătorilor este unul „pasiv". Atît Registrul alegătorilor, cît şi listele electorale sînt întocmite de un organ împuternicit al administraţiei de stat al Guvernului Republicii Armenia care administrează şi Registrul de Stat al Populaţiei. Anume acest organ este responsabil de ţinerea şi întocmirea Registrului alegătorilor, precum şi a listelor electorale în conformitate cu cerinţele Codului electoral. Pentru alegerile prezidenţiale, organul împuternicit prezintă, cu 41 de zile înainte de ziua alegerilor, concomitent Comisiei Electorale Centrale şi birourilor electorale ale secţiilor de votare Registrul alegătorilor în format electronic.

Registrul alegătorilor se actualizează permanent şi este parte integrantă a site-ului CEC. În registru sînt incluşi cetăţenii Republicii Armenia conform Registrului de Stat al Populaţiei, care au drept de vot şi domiciliu în raza circumscripţiei electorale.

La intrare în secţia de votare sînt afişate listele electorale cu următoarele date: numele, prenumele, patronimicul alegătorului; data naşterii; adresa de la domiciliu, fără a se indica seria şi numărul actului de identitate.

Pornind de la faptul că secţii de votare nu se constituie în afara Republicii Armenia, liste electorale pentru aceasta nu se întocmesc. Peste hotare votează electronic doar colaboratorii misiunilor diplomatice şi membrii familiilor acestora.

Logistica electorală

Secţiile de votare sînt amplasate în sediile aflate în proprietate publică (şcoli, biblioteci etc.) şi sînt asigurate cu mijloace tehnico-materiale necesare pentru buna organizare a alegerilor. Cabina de vot este confecţionată din carton, avînd forma unui paralelipiped dreptunghic cu o singură deschidere, în care intră alegătorul şi votează secret.

Urnele de vot sînt confecţionate după o formă standard şi sînt transparente, latura de sus poate fi deschisă şi este prevăzută cu o fantă unde se introduc buletinele de vot. Pentru securizarea urnelor se folosesc sigilii de tip colier cu autoblocare şi autocolant pe care se aplică ştampila.

De remarcat că normele Codului electoral nu prevăd modalitatea exercitării dreptului de vot prin deplasarea cu urna mobilă la locul de aflare al alegătorului.

Fiecare secţie de votare utilizează ştampile cu cerneală specială (fabricată de o companie engleză) care, după aplicare pe actul de identitate, dispare peste 12 ore.

Alegătorul completează buletinul de vot şi îl pune într-un plic, după care introduce plicul în urna de vot.

Votarea persoanelor cu dizabilităţi

Pentru nevăzători se utilizează un suport special (cîte un exemplar pentru fiecare secţie de votare) pe care este tipărit textul buletinului de vot în alfabetul Braille. Buletinul de vot obişnuit se introduce în suportul special, astfel încît textele se suprapun şi alegătorul poate de sine stătător să-şi exprime votul. Slabvăzătorii au posibilitatea să citească textul buletinului de vot cu ajutorul unei lupe de mărimea şi forma buletinului de vot care, fiind aşezat în faţa acestuia, dă o imagine mărită a textului.

În concluzie, menţionăm că vizita delegaţiei noaste a consolidat relaţiile dintre autorităţile electorale ale ambelor părţi, precum şi cooperarea cu autorităţile electorale similare din cadrul ţărilor membre ale CSI. Schimbul de informaţii privind procesele electorale a fost unul util şi oportun, luînd în considerare şi necesitatea optimizării cadrului legal existent.

Newsletter CEC: Februarie 2013

Ziua uşilor deschise la Comisia Electorală Centrală

Data publicării: **vineri, 01 martie 2013**

La 27 februarie 2013 Comisia Electorală Centrală a organizat Ziua uşilor deschise pentru studenţii facultăţii Relaţii Internaţionale, Ştiinţe Politice şi Administrative a Universităţii de Stat din Moldova. Preşedintele Comisiei, dr. Iurie Ciocan, vicepreşedintele, Ştefan Urîtu şi secretarul, Andrei Volentir au adresat un cuvînt de salut tinerilor în biroul preşedintelui, au povestit în linii generale despre Comisie, după care un funcţionar al Aparatului CEC i-a condus în fiecare subdiviziune.

Pe parcursul vizitei studenţii au avut ocazia să ia cunoştinţă de domeniile de activitate pe care le realizează Comisia. Şefii şi funcţionarii Direcţiilor au relatat cu se ocupă subdiviziunea lor, au prezentat fiecare ce acte elaborează, specificul lor, cine sunt corespondenţii subdiviziunii. Prin această activitate, tinerii au aflat cum funcţionează sistemul instituţiilor electorale din Republica Moldova, cum se exercită dreptul de vot, care sunt etapele de organizare şi desfăşurare a alegerilor şi referendumurilor, ce este o contestaţie şi care sunt drepturile alegătorilor, ce presupune actualizarea listelor electorale şi implementarea registrului de stat al alegătorilor, cum se atribuie mandatele de consilier, cu ce state CEC menţine relaţii externe, ce este o campanie de educaţie civică şi despre colaborarea cu mass-media.

Studenţii au avut posibilitate nu numai să asculte informaţii, dar şi să participe activ la un joc de simulare a zilei alegerilor. Participanţii au exersat roluri de alegători, observatori, reprezentani mass-media şi funcţionari ai organelor electorale, îndeplinind fiecare anumite obligaţii. Le-a fost demonstrat şi un film instructiv cu ilustrarea pe paşi a tuturor etapelor din ziua votării, acest lucru făcînd să anime evenimentul, de asemenea să consolideze cunoştinţele.

La final, dr. Iurie Ciocan, a mulţumit tinerilor pentru interesul manifestat şi a înmînat pungi personalizate tuturor participanţilor cu diverse materiale informative. De asemenea, a oferit în dar pentru biblioteca facultăţii cărţi şi publicaţii ale CEC. Preşedintele CEC a menţionat că tinerii constituie o forţă motrice în societate, iar prin asemenea acţiuni vor fi motivaţi să participe activ la viaţa publică şi implicit în alegeri. Acţiunile de educaţie civică şi electorală realizate de Comisie contribuie la durabilitatea valorilor democratice, la formarea unei atitudini conştiente în alegerea pe care o fac şi o vor face.

Acţiunea de educaţie a avut ca obiectiv familiarizarea tinerilor cu diversele aspecte legate de activitatea Comisiei, conştientizarea importanţei instituţiei alegerilor. În urma vizitei studenţii s-au arătat interesaţi de eventualitatea unei munci de voluntariat în cadrul instituţiei. Ziua uşilor deschise este o acţiune prevăzută în Planul de activitate al Comisiei pentru anul 2013. Galeria foto: link

Newsletter CEC: Februarie 2013

Deplasarea delegaţiei CEC în Tbilisi, Georgia

Data publicării: **miercuri, 06 martie 2013**

În perioada 20-22 februarie curent la Tbilisi, Georgia, s-a desfăşurat cea de-a treia reuniune anuală a Organelor electorale cu tema „Managementul conflictelor în procesul electoral", aceasta fiind moderată de Comisia Electorală Centrală a Georgiei, în persoana preşedintelui Zurab Kharatishvili. Evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Centrul Internaţional pentru Studii Parlamentare.

La invitaţia Comisiei Electorale Centrale Georgiene au fost delegaţi să participe la întrunire domnul Vasile Gafton, membru al Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, şi doamna Olesea Jumiga, şef-adjunct al Direcţiei Juridice din cadrul Aparatului CEC.

Reuniunea a atras delegaţii ale autorităţilor electorale din 15 ţări din Europa şi Asia Centrală, printre care România, Azerbaidjan, Ucraina, Lituania, Letonia, Bosnia şi Herţegovina, precum şi reprezentanţi ai 27 organizaţii internaţionale şi locale non-guvernamentale: Asociaţia Oficialilor Electorali din Europa (ACEEEO), Centrul Internaţional pentru Studii Parlamentare (ICPS), Centrul European de Sprijin Electoral (ECES), Biroul OSCE pentru Instituţii Democratice şi Drepturile Omului (OSCE / BIDDO), Agenţia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internaţională (USAID), Fundaţia Internaţională pentru Sisteme Electorale (IFES), Centrul Internaţional de Psihologie Electorală etc.

Pentru prima dată au participat reprezentanţi din Indonezia, Israel şi Nepal.

Evenimentul s-a desfăşurat în două sesiuni plenare la care fiecare participant a făcut o prezentare a situaţiei din domeniul dezbătut, de asemenea a dat informaţii generale despre sistemul electoral uzitat şi modul de organizare a alegerilor în ţara sa.

Reuniunea a avut ca obiectiv schimbul de experienţă pentru o eventuală elaborare a unor metode comune în scopul de a îmbunătăţi procedurile de remediere a conflictelor în procesul electoral şi domeniul electoral în general, precum şi de a promova democraţia.

Organizaţiile internaţionale care îşi desfăşoară activitatea în domeniul tehnologiilor electorale – Smartmatic, Scytl, Reţele satelit Gilat, au făcut prezentări ale scanerelor optice, maşinilor speciale pentru votul electronic şi altor tehnologii inovatoare care asigură securitatea alegerilor.

În calitate de organizator, *Centrul Internaţional pentru Studii Parlamentare* a făcut cunoscute activităţile pe care le desfăşoară, cum ar fi: elaborarea de politici eficiente pentru o bună guvernare, oferirea calificărilor profesionale recunoscute pe plan internaţional în domeniile proceselor electorale şi de guvernare etc.

Centrul Internaţional pentru Psihologie Electorală a făcut o prezentare despre studiul şi sondajul efectuate privitor la psihologia alegătorului, rolul memoriei, emoţiilor în cadrul votării *(de ex., unii trăiesc*

sentimentul mîndriei, alţii dimpotrivă se arată indiferenţi, sînt şi de acei care simt emoţii puternice şi plîng). Studiul va permite să se elaboreze tehnici pentru îmbunătăţirea încrederii alegătorilor, pe de o parte, şi cunoştinţelor persoanelor implicate în procesul electoral, pe de altă parte.

Reprezentanţii Asociaţiei Oficialilor Electorali din Europa (ACEEEO) au vorbit despre prevenirea conflictelor, prin asigurarea securităţii procesului de votare şi în acest sens au subliniat necesitatea cîtorva activităţi, cum ar fi:

- transparenţa procesului electoral, acordarea posibilităţii sau dreptului de a contesta rezultatele alegerilor şi asigurarea securităţii exercitării dreptului de vot;
- încrederea alegătorilor, prin prezenţa sentimentului de confort şi securitate a listelor electorale, a buletinelor de vot etc.

Colegii din *România* au propus atenţiei participanţilor prezentarea „Managementul conflictelor electorale de la teorie la practică în alegerile parlamentare din decembrie 2012", în care s-a descris succint cadrul legal existent, organele competente de a examina conflictele legate de alegeri ş.a. Cele mai frecvente încălcări în campania electorală a României ţin de afişele electorale care se pedepsesc cu amendă, iar infracţiunile electorale cu pînă la 5 ani de închisoare.

Preşedintele autorităţii electorale din Letonia a făcut o caracterizare a sistemului electoral naţional, arătînd progresele în domeniu. Organizatorii alegerilor din Letonia beneficiază de o logistică şi tehnologie avansată (scanarea buletinelor de vot, sortarea după partidele politice, transmiterea datelor în termene minime etc.).

Reprezentantul Comisiei Electorale Centrale a Bosniei şi Herţegovinei s-a referit îndeosebi la aplicarea sancţiunilor. De competenţa Comisiei de acolo ţine aplicarea sancţiunilor în cazul încălcării legislaţiei electorale, printre ele fiind:

- amenzi de cel mult cinci mii (5.000) Euro;
- eliminarea candidatului;
- punerea sub interdicţie a unui individ de a lucra într-o secţie de votare.

Delegaţia Comisiei Electorale Centrale a RM a făcut o prezentare cu denumirea "Procedura de examinare şi soluţionare a contestaţiilor electorale în Republica Moldova". Conţinutul prezentării a cuprins cadrul legal al Republicii Moldova în domeniul vizat, cu detalieri privind contestaţia, forma acesteia, obiectul general al contestaţiei şi obiectul contestaţiilor adresate la CEC, subiecţii ce au dreptul de a depune contestaţii, termenele de depunere şi de examinare, organele competente de examinare a contestaţiilor, acţiunile la recepţionarea contestaţiilor, soluţiile/măsurile luate în urma examinării lor şi aplicarea sancţiunilor.

La sfîrşitul lucrărilor participanţii au îndeplinit un chestionar privind datele de contact pentru a fi invitaţi la alte evenimente cu generic similar.

În ziua a treia a reuniunii s-a organizat o excursie către obiectivele turistice din capitala Tbilisi şi la vechea capitală Mtskheta, centrul religios şi de cultură de odinioară.